

”Jag har ett problem!”

Tolfteklassaren Kirima vill studera till läkare men får inte.

Trots att allt fler flickor får möjlighet att gå i skolan är det få som går vidare till högre utbildning. Kirimas dröm är att bli läkare, men hennes pappa vill inte låta henne studera vidare.

Text: Sara Brinkberg

Sara är frilansjournalist och har tidigare praktiserat på SAKs Stockholmskontor. Hon kom nyligen hem från en resa till Afghanistan.

Fönstren står öppna i klassrummet som tillhör niondeklassarna i Mashad Girls School i byn Keshim i nordöstra Afghanistan. Solen skiner, men det är kyligt, och några av flickorna huttrar och gnider händerna mot varandra för att hålla värmen. Över fönsterkarmarna har de slängt sina blå burkor. Lärarinnans hänger på en krok vid svarta tavlan.

Frida Engman som arbetar med Svenska Afghanistankommitténs vänsko-leprojekt står framför klassen. Hon frågar:

– Hur många här skulle vilja bli läkare?

Nästan alla flickor räcker genast upp handen. Frida berättar senare att hon inte är förvånad.

– Det är det allra vanligaste svaret.

Alla vill göra något för sitt lands utveckling, och vill man inte bli läkare så är det läraryrket som är drömmen, säger hon.

Åkte till Pakistan för att få vård

Lite senare träffar vi Kirima i klass tolv. Hon har hämtat ut plaststolar från rektorns besöksrum och ställt dem i solen intill de nya, turkosblå skolbyggnaderna. Också hon drömmer om att bli läkare.

– Men jag har ett problem. Min pappa vill inte att jag lämnar Keshim för att studera på universitet.

Kirima har egen erfarenhet av att det behövs fler läkare i Afghanistan. När hon själv blev allvarligt sjuk för några år sedan fick hon åka ända till Pakistan för att få vård. Enligt henne beror den kvinnliga läkarbristen bland annat på att det fort-

farande finns många fäder som inte låter sina döttrar studera vidare, speciellt på landsbygden.

– Säkerhetsituationen är dålig och de vill inte att döttrarna ska lämna hemmet för att studera. De vill att de ska arbeta hemma eller bli lärare i byskolan. Men jag vill bli läkare och kunna hjälpa mitt folk, säger hon.

Trots att hon själv stöter på hinder i karriären har hon hopp om framtiden.

– Nu för tiden uppmuntras kvinnor att studera. Förutom kvinnliga läkare behöver vi också kvinnliga poliser, lärare och journalister, säger hon.

”Säkerheten viktigast”

Behovet av jämställdhet i Afghanistan är slående, men kan vara svårt att tala om. Vi träffar Jan Agha (se också sidan 20) som arbetar som lärare i Zuhruddin Boys School i provinsen Takhar i nordöstra Afghanistan för att tala om FN:s millenniemål, där jämställdhet är ett av nio utvecklingsmål för Afghanistan*.

– Jämställdhet är självklart viktigt också i Afghanistan, men det inte det som är viktigast för landets utveckling. Säkerhet är det allra viktigaste målet för Afghanistan. Har vi inte säkerhet så kan vi inte göra någonting alls för folket, säger han.

Jan Aghas önskan är att både talibannerna och de utländska trupperna ska lämna landet.

– Kriget påverkar hela Afghanistan. Om säkerhetsläget vore bättre skulle människor kunna arbeta, bedriva handel och berika sina regioner och hela landet. Barnen skulle kunna gå till skolan utan att vara rädda för talibaner eller bomber, säger han.

Hälften flickor i SAKs skolor

Enligt Svenska Afghanistankommitténs talesperson i jämställdhetsfrågor, Johanna Fogelström, är säkerheten en förutsättning för att kunna arbeta med jämställdheten i Afghanistan.

– Men det är också en risk att den bristande säkerheten blir en ursäkt för att

En pojkes tankar om jämställdhet

”Flickor leker inte samma lekar som vi pojkar gör, för deras pappor vill inte att de leker med pojkar. Jag tror att flickor också tycker om fotboll även om deras pappor inte vill att de ska göra det”.

Jawed går i elfte klass i Zuhruddin Boys School i provinsen Takhar i nordöstra Afghanistan. Han tycker mycket om att spela fotboll med sina kompisar.

inte arbeta nog med jämställdhetsfrågor, säger hon.

Enligt henne är SAKs allra viktigaste arbete för jämställdheten att hälften av alla barn som går i SAK-skolor är flickor.

– Det är en oerhört viktig början.

Utbildningen är viktig för att både män och kvinnor ska kunna komma till tals, men det är också en början till att kvinnor ska kunna bli delaktiga i det ekonomiska livet. Inkomst är makt och för mig handlar jämställdhet just om att balansera maktförhållanden.

Men om flickor som Kirima inte får studera vidare trots att de lyckats bra i skolan?

– Proppar finns det, absolut. Av tradition utsätts kvinnorna för social kontroll och ska bära upp familjens heder. Då kan en ogift kvinna inte släppas iväg för att studera hur som helst, det är en del av den sociala strukturen. Men det måste betyda något att så många flickor nu går i skolan. De bildar en kritisk massa som kommer att se till att det börjar hända saker. Men det är också viktigt att det internationella samfundet ser till att kvinnors rättigheter i Afghanistan får större betydelse och inte förhandlas bort. •

* FN:s åtta millenniemål som syftar till att höja lägstannivån på utvecklingen i världen har i Afghanistan kompletterats med ett nionde mål – ökad säkerhet i landet.

Kirima går i tolfte klass och vill plugga vidare till läkare. Men säkerhetsläget gör att hennes pappa inte vill att hon lämnar hembyn för studier i Kabul.